Rīgā
16.10.2026 Nr. 5-7/657

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai
Nosūtīšanai e-adrese

Par konsultāciju dokumentu par lēmuma projektu "Noteikumi par informāciju elektroenerģijas un dabasgāzes galalietotājiem"

Akciju sabiedrība "Latvijas Gāze" (turpmāk - AS "Latvijas Gāze") ir iepazinusies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk - Regulators) 2026.gada 5.oktobra konsultāciju dokumentu par noteikumiem par informāciju elektroenerģijas un dabasgāzes galalietotājiem un tam pielikumā pievienoto lēmuma projektu "Noteikumi par informāciju elektroenerģijas un dabasgāzes galalietotājiem" (turpmāk - Noteikumu projekts), ar kuru paredzēts jaunā redakcijā izdot Regulatora 2020. gada 3. decembra lēmumu Nr. 1/16 "Noteikumi par informāciju elektroenerģijas un dabasgāzes galalietotājiem" (turpmāk – Spēkā esošie noteikumi) un izsaka šādus iebildumus un priekšlikumus.

[1] Par Noteikumu projekta 10.4., 10.6., 11.5. un 11.6. apakšpunktu

Noteikumu projekta 10.4.apakšpunkts paredz, ka rēķinā norāda *"dabasgāzes cenu norēķinu periodam, kas ietver uzglabāšanas un pārvades sistēmas pakalpojumus [EUR/kWh]"*. Vienlaikus Noteikumu projektā vairs nav ietverta šobrīd spēkā esošo noteikumu 3.2.8. apakšpunktā paredzētā prasība rēķinā atsevišķi norādīt *"maksu par pārvades sistēmas pakalpojumu izejas punktā Latvijas lietotāju apgādei [EUR/kWh]"*. Turklāt 10.6.apakšpunktā līdzšinējais formulējums "maksu par sadales sistēmas pakalpojumu" aizstāts ar vispārīgu formulējumu "maksu par sistēmas pakalpojumiem". No minētā izriet, ka turpmāk dabasgāzes cenā būtu jāiekļauj visi pārvades sistēmas pakalpojumi, tostarp maksa par izejas punktu Latvijas lietotāju apgādei.

Vēršam uzmanību, ka maksa par pārvades sistēmas pakalpojumiem pēc būtības sastāv no divām atšķirīgām daļām - maksas par pārvades jaudu un maksas par pārvades sistēmas pakalpojumu izejas punktā Latvijas lietotāju apgādei. Maksas apmērs par pārvades jaudu katram tirgotājam var atšķirties, jo tas ir atkarīgs no katra tirgotāja izvēlētās jaudas produktu iegādes stratēģijas un tādējādi pārvades jaudas izmaksas ir tirgotāja komercdarbības un cenu

veidošanas sastāvdaļa. Lai galalietotājam sniegtu pilnīgu un salīdzināmu priekšstatu par kopējām izmaksām, pārvades jaudas izmaksas pamatoti ir iekļaujamas dabasgāzes cenā.

Savukārt maksa par pārvades sistēmas pakalpojumu izejas punktā Latvijas lietotāju apgādei tāpat kā sadales sistēmas pakalpojumu maksa visiem tirgotājiem ir vienāda un tās apmēru nosaka normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Regulatora apstiprināts tarifs. Tirgotājs šo maksu nevar ietekmēt, un tā visu tirgotāju rēķinos attiecīgajam galalietotājam būs nemainīga.

Dabasgāzes tirgū jau kopš tā atvēršanas tirdzniecības piedāvājumos un tirdzniecības līgumos dabasgāzes cenā netiek iekļauta maksa par pārvades sistēmas pakalpojumu izejas punktā Latvijas lietotāju apgādei. Šī komponente vienmēr tiek norādīta kā papildus maksājams sistēmas pakalpojums līdztekus sadales sistēmas pakalpojuma mainīgajai un fiksētajai daļai, akcīzes nodoklim un pievienotās vērtības nodoklim. Ja rēķinā maksa par pārvades sistēmas pakalpojumu izejas punktā Latvijas lietotāju apgādei tiks iekļauta dabasgāzes cenā, rēķinā norādītā dabasgāzes cena atšķirsies no piedāvājumā norādītās un līgumā pielīgtās cenas. Tas galalietotājam radīs neskaidrības un pamatotus jautājumus par cenas atbilstību līgumam, kā arī apgrūtinās rēķina salīdzināšanu ar citu tirgotāju piedāvājumiem. Šāda situācija būtu pretēja Noteikumu projekta mērķim nodrošināt galalietotājam skaidru un pārredzamu informāciju par dabasgāzes cenu un tās komponentēm.

Vienlaikus vēršam uzmanību, ka jau spēkā esošo noteikumu 3.2.5.apakšpunkts un 3.2.8.apakšpunkts ir savstarpēji pretrunīgi. Noteikumu projekts šo pretrunu nevis novērš atbilstoši tirgū pastāvošajai praksei, bet gan maina ilggadēju un galalietotājiem pierastu cenas atspoguļošanas kārtību. Ņemot vērā minēto, lai novērstu pretrunas, nemainītu ilggadēju dabasgāzes tirgus praksi un nodrošinātu, ka rēķinā norādītā cena atbilst piedāvājumā un līgumā norādītajai cenai, kā arī nodrošinātu, ka dabasgāzes cenā tiek iekļautas tās komponentes, kuras tirgotājiem var atšķirties, **lūdzam precizēt Noteikumu projekta 10.4. un 10.6.apakšpunktu.** Analoģiski lūdzam **precizēt arī Noteikumu projekta 11.5. un 11.6.apakšpunktu**.

[2] Par Noteikumu projekta 10.11. apakšpunktu un 12.punktu

Noteikumu projekta 10.11.apakšpunkts un 12.punkts paredz tirgotājam pienākumu sniegt galalietotājam informāciju par faktisko dabasgāzes patēriņu, tostarp vēsturiskajiem patēriņa datiem. Noteikumos Nr.78 ir paredzēts kompetenču un pienākumu sadalījums attiecībā uz dabasgāzes patēriņa datu uzskaiti, aprēķināšanu un sniegšanu lietotājam, saskaņā ar kuru sadales sistēmas operators ir atbildīgs par komercuzskaites mēraparātiem, to rādījumu fiksēšanu un lietotāja patērētās dabasgāzes daudzuma noteikšanu, savukārt tirgotājs norēķinos ar galalietotāju izmanto sadales sistēmas operatora sniegtos patēriņa datus. Turklāt Noteikumu Nr.78 82.5.apakšpunkts tieši paredz sadales sistēmas operatora pienākumu pēc lietotāja pieprasījuma bez maksas nodrošināt informāciju par tā dabasgāzes patēriņu gazificētajā objektā par pēdējiem trim gadiem. Savukārt saskaņā ar Noteikumu Nr.78 58.punktu tirgotājs informāciju par lietotāja patēriņa vēsturi no sadales sistēmas operatora var saņemt ar lietotāja piekrišanu piedāvājuma vai līguma sagatavošanai. Līdz ar to spēkā esošais regulējums neparedz

tirgotājam vispārīgas tiesības saņemt lietotāja vēsturiskos patēriņa datus Noteikumu projektā paredzētā pienākuma izpildei.

Enerģētikas likuma 107.[1]panta ceturtajā daļā paredzētais Regulatora pilnvarojums attiecas uz galalietotājam izsniedzamajos rēķinos un informatīvajos materiālos iekļaujamo informāciju, savukārt šā panta piektajā daļā Ministru kabinetam ir dots pilnvarojums noteikt tirgotāja un sistēmas operatora tiesības un pienākumus dabasgāzes piegādē un lietošanā. AS "Latvijas Gāze" ieskatā, izstrādājot Noteikumu projektu, būtu jāņem vērā Noteikumos Nr.78 jau paredzētais kompetenču sadalījums, lai nodrošinātu savstarpēji saskaņotu tiesisko regulējumu un izvairītos no pienākumu dublēšanās vai situācijas, kurā tirgotājam noteikta pienākuma izpildei nav pieejami nepieciešamie dati.

Konsultāciju dokumentā norādītais Direktīvu mērķis ir nodrošināt galalietotājam piekļuvi informācijai par tā faktisko un vēsturisko patēriņu. AS "Latvijas Gāze" ieskatā šo mērķi visefektīvāk būtu iespējams sasniegt, ja vēsturisko patēriņa datu pieejamību nodrošinātu sadales sistēmas operators, piemēram, savā klientu portālā. Sadales sistēmas operatora rīcībā ir informācija par galalietotāja patēriņu neatkarīgi no tirgotāju maiņas, savukārt tirgotāja rīcībā ir dati tikai par periodu, kurā galalietotājs ir bijis tā klients. Ja galalietotājs iepriekšējo 24 vai 36 mēnešu laikā ir mainījis tirgotāju, atsevišķa tirgotāja rīcībā nebūs pilnīgas informācijas par patēriņu visā attiecīgajā periodā. Tādējādi centralizēta datu pieejamība pie sadales sistēmas operatora nodrošinātu galalietotājam pilnīgāku un ērtāku piekļuvi savai patēriņa vēsturei.

Ņemot vērā minēto, **lūdzam pārskatīt Noteikumu projekta 10.11. apakšpunktu un 12.punktu**, saskaņojot tos ar Noteikumos Nr.78 noteikto kompetenču un pienākumu sadalījumu un paredzot, ka piekļuvi galalietotāja vēsturiskajiem patēriņa datiem nodrošina sadales sistēmas operators.

Ja Regulators šo priekšlikumu neatbalsta, **lūdzam precizēt Noteikumu projektu,** nosakot, ka tirgotājs sniedz informāciju par periodu, kurā galalietotājs ir bijis tā klients, kā arī paredzot iespēju tirgotājam izpildīt informēšanas pienākumu, sniedzot norādi uz sadales sistēmas operatora klientu portālu vai tīmekļvietni, kurā galalietotājam ir pieejami tā patēriņa dati.

[3] Par Noteikumu projekta 10.11.apakšpunktu, ja prasība tiek saglabāta tirgotājam

Noteikumu projekta 10.11.apakšpunkts paredz rēķinā norādīt dabasgāzes faktiskā patēriņa grafisku salīdzinājumu *"ar iepriekšējā gada attiecīgā norēķinu perioda faktisko patēriņu"*. Atšķirībā no elektroenerģijas jomā piemērojamā Noteikumu projekta 3.11.apakšpunkta, kurā skaidri noteikts, ka salīdzinājumu sniedz *"ar galalietotāja elektroenerģijas patēriņu šajā pašā periodā iepriekšējā gadā"*, dabasgāzes jomā nav noteikts, kura galalietotāja un kura objekta patēriņš ir salīdzināms.

Salīdzinājums ir objektīvs un galalietotājam noderīgs tikai tad, ja tiek salīdzināts šī paša galalietotāja patēriņš šajā pašā gazificētajā objektā. Ja galalietotājs ir mainījis objektu vai objektā ir mainījies galalietotājs, iepriekšējā gada patēriņš neraksturo konkrētā galalietotāja patēriņa paradumus un nav salīdzināms. Turklāt tirgotājs var sniegt tikai to informāciju, kas ir tā rīcībā, proti, par periodu, kurā galalietotājs ir bijis attiecīgā tirgotāja klients. Šāda pieeja jau ir izmantota

Noteikumu projekta 14.1. un 14.2.apakšpunktā, kur tirgotāja pienākums ierobežots ar nosacījumu *"ja šāda informācija dabasgāzes tirgotājam ir pieejama"*.

Atbilstoši Ministru kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumu Nr.78 "Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.78) 2.20. apakšpunktam norēķinu periods ir viens kalendārais mēnesis, ja puses nav vienojušās citādi. Vienlaikus, ja tirgotāja maiņu būs iespējams veikt ne tikai mēneša pirmajā datumā, bet arī citā datumā, attiecīgā tirgotāja norēķinu periods var būt jebkāds dienu skaits, kas var būt mazāks par mēnesi. Šādā gadījumā nepilna norēķinu perioda patēriņa salīdzināšana ar iepriekšējā gada pilna mēneša patēriņu nebūtu korekta.

Ņemot vērā minēto, lūdzam sniegt skaidrojumu, kas uzskatāms par grafisku salīdzinājumu un kā salīdzinājums sniedzams, ja norēķinu periods ir īsāks par kalendāro mēnesi. Tāpat, lūdzam paredzēt, ka tirgotājs rēķinā norāda avotu, kur šie dati pieejami (piemēram, atsauci uz klienta portālu)

Tāpat **lūdzam precizēt Noteikumu projekta 10.11.apakšpunktu**, izsakot to šādā redakcijā: *"10.11. norādi uz pieejamu informācijas avotu par katru norēķinu periodu, ja katrā norēķinu periodā tiek nolasīti komercuzskaites mēraparāta rādījumi, un šā dabasgāzes faktiskā patēriņa grafisku salīdzinājumu ar šī paša galalietotāja faktisko dabasgāzes patēriņu attiecīgajā gazificētajā objektā iepriekšējā gada attiecīgajā norēķinu periodā, ja šāda informācija ir dabasgāzes tirgotāja rīcībā;"*

[4] Par Noteikumu projekta 10.12. un 10.19. apakšpunktu

Lai tirgotāji varētu prasības izpildīt un lai galalietotāji no visiem tirgotājiem saņemtu vienādu un pareizu informāciju, lūdzam Noteikumu projektā vai tā skaidrojumā konkrēti norādīt, kuras institūcijas un kāda to kontaktinformācija ir norādāma atbilstoši 10.12. un 10.19. apakšpunktam. Vienlaikus aicinām izvērtēt iespēju šo informāciju vienuviet publicēt Regulatora tīmekļvietnē un paredzēt, ka tirgotājs rēķinā var norādīt saiti uz attiecīgo Regulatora tīmekļvietnes sadaļu. Tas nodrošinātu informācijas aktualitāti arī gadījumos, kad mainās attiecīgo institūciju kontaktinformācija.

[5] Par Noteikumu projekta 10.17. apakšpunktu

Noteikumu projekta 10.17.apakšpunkts paredz rēķinā norādīt *"norādi uz publiski pieejamu informācijas avotu vai tīmekļvietni, kurā publicēta informācija par regulatora apliecinātajiem dabasgāzes cenu salīdzināšanas rīkiem"*. Atšķirībā no elektroenerģijas jomā piemērojamā 3.16. apakšpunkta, kurā skaidri norādīts, ka jāsniedz informācija par Regulatora tīmekļvietni, dabasgāzes jomā informācijas avots nav konkretizēts.

AS "Latvijas Gāze" rīcībā nav informācijas par to, vai Latvijā šobrīd ir Regulatora apliecināts dabasgāzes cenu salīdzināšanas rīks un kurā tīmekļvietnē informācija par to ir publicēta. Tādēļ lūdzam sniegt informāciju par šādu rīku un tā publicēšanas vietu, lai tirgotājs varētu izpildīt prasību to norādīt rēķinā, kā arī precizēt 10.17.apakšpunktu analoģiski 3.16.apakšpunktam, paredzot norādi uz Regulatora tīmekļvietni. Ja apliecināts dabasgāzes cenu

salīdzināšanas rīks Noteikumu projekta spēkā stāšanās brīdī nebūs pieejams, lūdzam noteikt, ka šī prasība piemērojama no brīža, kad šāds rīks ir apliecināts un informācija par to publicēta.

[6] Par Noteikumu projekta 10.18.apakšpunktu

Noteikumu projekta 10.18.apakšpunkts paredz rēķinā norādīt *"norādi uz publiski pieejamu informācijas avotu vai tīmekļvietni, kurā pieejama informācija par savstarpēji salīdzināmu galalietotāju iepriekšējā mēneša vidējo dabasgāzes patēriņu"*. Katra atsevišķa tirgotāja rīcībā ir tikai tā klientu patēriņa dati, tādēļ tirgotājam nav pilnīgas informācijas par visu savstarpēji salīdzināmo galalietotāju patēriņu, un tirgotāja apkopota informācija nebūtu ne pilnīga, ne objektīva. Elektroenerģijas jomā šis jautājums Noteikumu projekta 3.17.apakšpunktā ir atrisināts, paredzot norādi uz elektroenerģijas sadales sistēmas operatora tīmekļvietni. Ņemot vērā, ka dabasgāzes nozarē visu galalietotāju patēriņa dati ir sadales sistēmas operatora rīcībā, lūdzam sniegt informāciju par to, kurā informācijas avotā vai tīmekļvietnē šāda informācija ir vai tiks publicēta, un precizēt 10.18.apakšpunktu analoģiski 3.17. apakšpunktam, paredzot norādi uz dabasgāzes sadales sistēmas operatora tīmekļvietni.

[7] Par Noteikumu projekta 18.punktu

Noteikumu Nr.78 2.20.apakšpunkts nosaka, ka norēķinu periods ir viens kalendārais mēnesis, ja puses nav vienojušās citādi, savukārt 41.2.apakšpunkts paredz, ka tirgotājs lietotāja rēķinā iekļauj arī maksu par sadales sistēmas pakalpojumiem, par kuriem tirgotājs ar sadales sistēmas operatoru norēķinās katru mēnesi. Papildus plānotie grozījumi Noteikumos Nr.78 (25-TA-2836) paredz tirgotāja pienākumu izrakstīt galīgā norēķina rēķinu sešu nedēļu laikā pēc tirgotāja maiņas. Arī Ministru kabineta 2017.gada 4.aprīļa noteikumu Nr.199 "Noteikumi par dabasgāzes apriti un akcīzes nodokļa piemērošanas kārtību" (turpmāk – Noteikumi Nr.199) 78. un 81.punkts paredz, ka tirgotājs aprēķina akcīzes nodokli par taksācijas periodā piegādāto dabasgāzi. Nodokļa apmērs jānorāda galalietotājam izrakstītajā attaisnojuma dokumentā par attiecīgo periodu.

Vēršam uzmanību, ka Noteikumu projekta 18.punktā paredzētais rēķinu izsniegšanas biežums varētu radīt neskaidrības, ja to piemēro kopsakarā ar iepriekš minēto Ministru kabineta noteikumu normām, kas dabasgāzes tirgū paredz ikmēneša norēķinus. AS "Latvijas Gāze" ieskatā 18.1. un 18.2. apakšpunktā minētais biežums – reizi gadā un reizi sešos mēnešos – pēc būtības attiecas uz norēķinu par faktisko patēriņu un rēķina informācijas sniegšanu galalietotājiem, kuri norēķinās, izmantojot no rēķina atšķirīgus norēķinu veidus (Noteikumu projekta 11.punkts).

Ņemot vērā minēto, **lūdzam precizēt Noteikumu projekta 18.punktu**, saskaņojot to ar Noteikumos Nr.78 un Noteikumos Nr.199 paredzēto norēķinu kārtību.

[8] Par Noteikumu projekta 20.punktu

Noteikumu projekta 20.punkts paredz: *"Ja tirdzniecības līgums paredz produkta, cenas vai atlaides izmaiņas nākotnē, tirgotājs rēķinā norāda informāciju par attiecīgajām izmaiņām un datumu, no kura tās piemēro."* Vēršam uzmanību, ka līgumos, kuros cena ir piesaistīta biržas

cenu indeksam, cena mainās katru mēnesi, un nākamā mēneša cena rēķina izrakstīšanas brīdī vēl nav zināma, jo tā tiek aprēķināta pēc attiecīgā indeksa vērtības noteikšanas. Šādos gadījumos tirgotājs rēķinā var iekļaut informāciju, ka cena mainās katru mēnesi atbilstoši līgumā noteiktajai kārtībai, ka izmaiņas stājas spēkā nākamā mēneša 1.datumā un ka par jauno cenu galalietotājs tiks informēts līgumā noteiktajā kārtībā. Taču tirgotājs nevar rēķinā norādīt konkrētu nākamā perioda cenu, jo šī informācija rēķina sagatavošanas brīdī nav pieejama. Paziņojumi par cenas izmaiņām tiek sūtīti atsevišķi līgumā noteiktajā kārtībā un termiņā.

Lai novērstu atšķirīgas interpretācijas un nodrošinātu, ka prasība ir izpildāma arī mainīgas cenas līgumiem, lūdzam precizēt Noteikumu projekta 20. punktu, piemēram, izsakot to šādā redakcijā: *"20. Ja tirdzniecības līgums paredz produkta, cenas vai atlaides izmaiņas nākotnē, tirgotājs rēķinā norāda informāciju par attiecīgajām izmaiņām un datumu, no kura tās piemēro, ja šī informācija ir zināma rēķina sagatavošanas brīdī. Ja cena tiek noteikta atbilstoši biržas vai cita cenu indeksa vērtībai, tirgotājs rēķinā norāda, ka cena tiek mainīta atbilstoši tirdzniecības līgumā noteiktajai kārtībai."*

Ar cieņu,
Valdes priekšsēdētājs (paraksts*) Aigars Kalvītis

Sanita Pieķe
29707062
Sanita.Pieke@lg.lv

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU